

Inhoudsopgave :

OPVALLENDE SOWJETUITLATINGEN OVER AFGHANISTAN pag. 1

INITIATIEVEN VOOR EEN EUROPESE ONTWAPENINGS-
CONFERENTIE pag. 5

SAMENSTELLING NICARAGUA's STAATSRAAD :
EEN TEKEN AAN DE WAND pag. 8

OPVALLENDE SOWJETUITLATINGEN OVER AFGHANISTAN

In de maanden maart en april hebben twee Sowjetmedia - het internationaal bekende tijdschrift Nowoje Wremia (Nieuwe Tijden) en het persbureau Nowosti - ieder een artikel in de openbaarheid gebracht, waaruit geconcludeerd zou kunnen worden dat men in de Sowjet-Unie niet onverdeeld gelukkig is met de gang van zaken in Afghanistan.

Nowosti-artikel

Een Nowosti-publicatie van 19 april, waaruit door toedoen van de Westerse persbureaux AFP en UPI en van het Belgische CP-dagblad Le Drapeau Rouge onderdelen bekend zijn geworden, leverde kritiek op de manier waarop de huidige maar ook vorige regeringen in Afghanistan tot hervormingen probeerden te komen. De schrijver van het artikel, Izwestia-commentator en "adviseur" bij de afdeling buitenland CC-CPSU, verweet de Afghaanse revolutionairen letterlijk "te hard van stapel te lopen".

"Het is eenvoudigweg een avontuur om te proberen met geweld binnen enkele weken af te rekenen met een levenswijze, die in eeuwen is ontstaan met voorbijgaan aan religieuze, nationale en stamtradities", aldus, die daaraan dan ook toevoegt: "In die omstandigheden behoeft het niet te verwonderen dat de feodalen en de reactionaire partij zich keerden tegen de hervormingen in Afghanistan". Overdrijving van de kant van de "linkse krachten" in het land hebben ertoe geleid dat "een bepaald deel van de massa's" duidelijk "vervreemd" is van de "nieuwe machthebbers" (d.w.z. van). Een vergelijking makend tussen de Afghaanse revolutie en de Rode Khmer-revolutie in Cambodja, de "Grote Sprong Voorwaarts" in China en het "oorlogscommunisme" van de Sowjet-Unie in de jaren 1918-1921, waarin eveneens in ijltempo werd geprobeerd "de idealen van de revolutie te realiseren", concludeert hij dat "het gevaar van de Afghaanse revolutie is, dat zij niet gebaseerd is op de massa's, maar op de wapens".

Daarmee is door de Afghaanse "revolutie" als fout gekwalificeerd. Overhaasting, het ontbreken van een basis in de massa's en vooral het "avonturisme" zijn evenzovele feilen, waaraan men zich bij een "socialistische omwenteling" niet mag bezondigen.

-----herdenkingsartikel

Reeds in maart 1980 was in Nowoje Wremia (nr. 10 en 11) *) van de hand van, sectorchef van het Instituut van Sociale Wetenschappen bij

---

*) Een tijdschrift voor internationale politiek, dat regelmatig gebruikt wordt om - ongetwijfeld met toestemming van de hoogste Sowjetleiding - onofficieel Sowjetstandpunten over belangrijke aangelegenheden te ventileren.

de Sowjet-Academie van Wetenschappen, bij gelegenheid van de herdenking van 's 110e geboortedag een uit twee afleveringen bestaand artikel verschenen, dat een historische uiteenzetting geeft over 's bijdrage aan de opbouw van het socialisme, waaraan terzijde ook de huidige Afghaanse situatie wordt getoetst.

betoogt dat heeft aangetoond dat voor "een echte volksrevolutie in een land zowel de "objectieve economische voorwaarden" als de subjectieve politiek wil van de volksmassa's aanwezig moeten zijn. Deze nauwe samenhang tussen economische en politieke, objectieve en subjectieve factoren wordt geïllustreerd door de Oktoberrevolutie, welke immers uitging "van de belangen van het volk en van het vertrouwen op de massa's, op hun initiatief en actie". Zo'n benadering is noodzakelijk, anders verwordt een revolutie tot een putsch door een groep individuen gescheiden van de massa.

Vervolgens benadrukt hij 's bestrijding van het "avonturisme": "Wie denkt het socialisme te bereiken zonder bij de bourgeoisie in de leer te gaan, heeft de ontwikkeling van een inwoner van Centraal-Afrika. Wie zegt dat een geweer voldoende is, begaat de grootste stomheid". illustreert dit met

's uitspraak ; "Macht komt uit de loop van een geweer" en met diens "Grote Sprong Voorwaarts". Ook 's opvolgers vinden in zijn ogen geen genade, daar de huidige ontwikkelingen in China niets anders zijn dan een interne machtsstrijd. En dat terwijl er steeds voor gewaarschuwd heeft politiek met wapengeweld te verwarren.

Tenslotte waarschuwt met behulp van -citaten ervoor niet te overhaast te werk te gaan bij de opbouw van het socialisme. Hij gebruikt hiervoor 's vergelijking van de Sowjet-Unie met een bergbeklimmer, die een zeer hoge, steile en nog onbetreden berg beklimt, verder komt dan zijn voorgangers, maar de top niet bereikt. De alpinist belandt in een positie, "waarin een verdergaan in de gekozen richting en op de ingeslagen weg niet alleen moeilijk en gevaarlijk, maar gewoonweg onmogelijk geworden is".

raadde aan : "hij moet terugkeren, afdalen, andere wegen zoeken, die weliswaar langer kunnen zijn, maar het vooruitzicht hebben de top te bereiken". M.a.w. : de concrete politieke doelstellingen moeten in overeenstemming worden gebracht met de sociaal-economische mogelijkheden. De duurzame toepassing van deze door gegeven les is b.v. waar te nemen in het beleid van de huidige machthebbers in Afghanistan, dat erop gericht zou zijn economie en politiek met elkaar in overeenstemming te brengen. O.a. moet er rekening mee worden gehouden, dat 90% van de bevolking analfabeet is. Tot nu toe kan er alleen maar sprake van zijn de materiële, culturele en politieke voorwaarden voor het socialisme te creëren." De nieuwe Afghaanse overheid realiseert

zich het grote gevaar vooruit te lopen op de ontwikkelingen", zo besluit het artikel bezwerend.

Voorlopige conclusies

Dat de beide Sowjetmedia met behulp van dezelfde voorbeelden ("Grote Sprong Voorwaarts, het Sowjetrussische oorlogscommunisme) en nagenoeg dezelfde argumenten (avonturisme, overhaasting bij de opbouw van het socialisme, geen steun in de massa's) min of meer impliciet aangeven dat Afghanistan nog niet rijp geacht kan worden voor een "socialistische" revolutie en maatschappijopbouw mag opvallend genoemd worden. Daarmee wordt in feite de ideologische rechtvaardiging van de Sowjetinterventie op losse schroeven gezet, die immers tot doel zou hebben "de revolutionaire verworvenheden in Afghanistan te verdedigen". Wellicht bestaat er binnen de Sowjetleiding ontevredenheid over de toestand in Afghanistan en over de implicaties daarvan voor het internationale imago van de Sowjet-Unie.

Mogelijk is het ook een signaal dat erop wijst dat er binnen de Sowjet-Unie stromingen bestaan die vraagtekens zetten bij de juistheid of opportuniteit van de Sowjetinterventie in Afghanistan. Misschien is het zelfs een signaal bedoeld om speelruimte te scheppen voor een compromis, een politieke oplossing, die ten goede zou komen aan de détente en aan de voor de Sowjet-Unie zo belangrijke economische relaties met het Westen, m.n. Westeuropa.

Overigens is het Nowoye Wremia-artikel niet alleen m.b.t. Afghanistan interessant. looft nl. ook Vietnam voor de pragmatische wijzigingen (à la NEP, red. *) in het economisch beleid, "die karakteristiek zijn bij de socialistische opbouw". Daarnaast wijst hij erop dat de volkeren van Mongolië, Vietnam, Cuba en andere minder ontwikkelde (socialistische) landen (Nicaragua?) zich in het bijzonder bewust zijn van de dringende eis een ontwikkelde wetenschappelijke en technische basis te vestigen en het politieke bewustzijn van de volksmassa's te cultiveren.

---

*) Nieuwe Economische Politiek van 1921-1928, die door   werd geïntroduceerd in de Sowjet-Unie met de bedoeling meer aandacht te schenken aan de privé-sector: herstel van de interne handelsvrijheid en het aanmoedigen van buitenlandse investeringen.

Impliciet moedigt deze landen aan thans wijzigingen in het economisch beleid door te voeren (het gebruik van materiële stimuli, aandacht voor privé-initiatieven en het aanwenden hiervan voor de dienstverlenende sector m.a.w. het toepassen van "kapitalistische" methoden, die o.a. kunnen resulteren in een verminderde economische druk op de Sowjet-Unie). Immers heeft niet gezegd "dat de klassen- vijand te gebruiken is voor de opbouw van het socialisme", waardoor "materiaal, geld en arbeidskracht gespaard en tot steun in sleutel- industrieën aangewend kunnen worden".

INITIATIEVEN VOOR EEN EUROPESE ONTwapENINGSCONFERENTIE

De Oosteuropese plannen om te komen tot een Europese Ontwapeningsconferentie (EOC), waarvoor de regeringen van de 35 landen die de Slotakte van Helsinki hebben ondertekend zullen worden uitgenodigd, lijken ondanks het verslechterde internationaal-politieke klimaat een redelijke kans van slagen te krijgen. Op verschillende terreinen worden initiatieven ontplooid om de gedachte ingang te doen vinden dat een dergelijke conferentie juist thans, nu het klimaat zoveel slechter is geworden, van groot belang is.

Twee benaderingswijzen

Niet alleen vanuit het Oostblok, ook van Westerse zijde zijn in het recente verleden voorstellen gedaan om te komen tot het houden van een EOC. De benadering van de Europese ontwapeningsproblematiek was aan weerszijden echter zo verschillend, dat aanvankelijk de kans op overeenstemming gering leek.

Het door Frankrijk in 1978 al gelanceerde EOC-voorstel (beperkt tot besprekingen over conventionele bewapening) werd door de Westerse landen ingebouwd in de voorbereiding van de CVSE *)-vervolgconferentie van Madrid. Daarbij werd als voorwaarde gesteld, dat eerst op het terrein van de vertrouwenwekkende maatregelen - een voornamelijk op militaire oefeningen betrekking hebbend onderdeel van de militaire component van de CVSE - voortgang diende te worden geboekt alvorens een los van de CVSE-besprekingen te houden EOC mogelijk zou kunnen zijn.

De EOC-plannen die het Oostblok lanceert zijn er daarentegen op gericht de militaire component zo spoedig mogelijk in zijn geheel uit het CVSE-kader te lichten, waardoor een bespreking van ontwapeningsvoorstellen (tot en met nucleaire bewapening) mogelijk wordt los van de voor de Oost-Europeanen pijnlijke discussies over de vorderingen op de terreinen van de andere CVSE-onderdelen, met name op het zogenoemde "derde mand"- terrein van vrijer verkeer van personen en informatie.

Het voorstel-----

Het Oosteuropese EOC-voorstel werd in april 1979 geformuleerd op een

*) CVSE=Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa, in 1975 in Helsinki afgesloten met een Slotakte en in 1977 in Belgrado voortgezet met een zogeheten vervolgconferentie. Een tweede vervolgconferentie zal in november van dit jaar in Madrid worden gehouden.

conferentie in Boedapest van de ministers van Buitenlandse Zaken van de zeven Warschaupaktlanden. Het plan tot het houden van een conferentie op regeringsniveau met deelname van de 35 CVSE-landen werd door de Poolse partijleider in februari 1980 herhaald met de toevoeging dat de EOC in Warschau kon plaatsvinden *).

Het Warschaupaktvoorstel (doorgaans het voorstel- genoemd) behelst het houden van een conferentie over "practische maatregelen ter vermindering van de mogelijkheden van militaire confrontatie" en over vermindering van bewapening en strijdkrachten in Europa. Met deze formulering wordt tot uitdrukking gebracht dat de eerdergenoemde vertrouwenwekkende maatregelen van meet af aan onderdeel van de EOC-besprekingen dienen te zijn. Bij herhaling is het belang van het voorstel- van Oosteuropese zijde benadrukt, het meest recent nog op de Warschaupakt-top-conferentie van 16 mei j.l. **).

De Europese CP-en-conferentie

De op 28 en 29 april j.l. in Parijs op initiatief van de Poolse en Franse partij gehouden Europese CP-en-conferentie handelde over vrede en ontwapening. Het door de aanwezige CP-en uitgegeven appèl volgt geheel de lijnen van de Sowjet-buitenlandse politiek en benadrukt dan ook onder meer het belang van "het in Warschau bijeenroepen van een pan-Europese conferentie over militaire ontspanning en ontwapening".

Dat een tiental Europese CP-en in Parijs verstek liet gaan (w.o. als belangrijkste de Italiaanse, Joegoslavische, Roemeense en Spaanse) betekende niet dat deze partijen het oneens waren met de Oosteuropese EOC-plannen. Met name de PCI maakte duidelijk dat niet het onderwerp van de conferentie, maar het feit dat juist op dit moment communistische partijen apart over dat onderwerp gingen vergaderen, een van de struikelblokken vormde.

*) Zie SBP-periodiek nr. 68, d.d. 27 maart 1980.

**) punt 4 van de slotverklaring.

De Italiaanse partijleider was immers net begonnen met besprekingen met vooraanstaande Westeuropese socialisten (,), bij welke besprekingen steeds gezamenlijk de zorg over "de ernstige gevaren die de ontspanningspolitiek bedreigen" *) werd uitgesproken. Een conferentie van alle vredelievende krachten in Europa diende dan ook de voorkeur te krijgen.

Op de Parijse conferentie kwam de Finse CP - naar mag worden aangenomen op instigatie van de Sowjets - met het voorstel om in Helsinki nog voor de CVSE-vervolgconferentie van november a.s. een grootse bijeenkomst van vredelievende krachten te organiseren, hetgeen door alle aanwezige CP-en werd toegejuicht en voor alle afwezige waarschijnlijk wel acceptabel zal zijn.

Op zo'n bijeenkomst in Helsinki zullen de EOC-plannen wel opnieuw weer in een gezamenlijk appèl worden opgenomen. Nederlandse politici, waarvan verwacht mag worden dat zij deze zienswijze onderschrijven, zullen op een uitnodiging voor Helsinki mogen rekenen.

Andere ontwikkelingen

Nog op minstens twee andere manieren zijn Nederlandse politici bij de EOC-discussie betrokken. Een parlementaire delegatie maakte onlangs een bliksemreis langs een aantal Europese hoofdsteden, waarbij oriëntatie over Europese veiligheid en bewapening het hoofddoel vormde. Bezoeken werden gebracht aan Brussel, Oost-Berlijn, Warschau, Bonn en Parijs. In Polen werd de delegatieleden het voorstel- nader uit de doeken gedaan. Na terugkomst benadrukten sommigen van hen het belang van het voorstel **).

Voorts is op basis van besprekingen binnen de Socialistische Internationale de Zweedse socialist momenteel bezig een commissie voor ontwapeningsvraagstukken te vormen, naar het voorbeeld van de -commissie voor ontwikkelingszaken. De -commissie zal voornamelijk door de Scandinavische landen, Oostenrijk en Nederland gefinancierd worden.

In tegenstelling tot de gang van zaken rond de -commissie wil trachten bij de ontwapeningscommissie wel Oost-Europeanen te betrekken. Met dat doel reisde hij begin mei naar Moskou, waar hij in besprekingen met ***) te horen heeft gekregen, dat de Sowjet-Unie zeer welwillend ten opzichte van het initiatief staat. Ondanks het feit, dat de -commissie zich met de mondiale bewapeningsproblematiek zal gaan bezighouden, zal zijn gesprekspartner ongetwijfeld op de Oosteuropese EOC-plannen hebben gewezen.

*) o.m. l'Unita, 14 maart 1980

**) Volkskrant, 17 mei 1980; Waarheid, 22 mei 1980

***) plv. Politburo lid, CC-secretaris en hoofd van de afdeling buitenland van het CC van de CPSU; op de Parijse CP-en-conferentie de CPSU-delegatieleider.

SAMENSTELLING NICARAGUA'S STAATSRAAD : EEN TEKEN AAN DE WAND

Op 4 mei jl., negen en een halve maand na de val van dictator , vergaderde voor de eerste maal de staatsraad van Nicaragua. De samenstelling van dit nieuwe orgaan binnen het bestel van het Midden-Amerikaanse land toont duidelijker dan andere ontwikkelingen hoezeer de Sandinistische leiders de Nicaraguaanse revolutie ondergeschikt weten te maken aan hun doelstelling : de vorming van, na Cuba, de tweede "socialistische" staat op het Amerikaanse halfmond.

Een goed begin

Reeds op 28 juni 1979, aan de vooravond van Nicaragua's bevrijding, publiceerde de junta van de regering van nationaal herstel, een politiek program, waarvan de vorming van een staatsraad onderdeel uitmaakte. De junta zelf zou de uitvoerende macht vormen. De staatsraad, samen met de junta de wetgevende. De samenstelling van de junta werd kort daarna bekend gemaakt. Naast de Sandinisten waren in die vijfhoofdige regeringsleiding andere anti- -krachten vertegenwoordigd. Ook in het aan de junta toegevoegde kabinet van de regering van nationaal herstel (18 ministers) vonden alle bij de vrijheidsstrijd betrokken groeperingen hun plaats. Nicaragua leek op weg te gaan naar de vorming van een pluralistische staat, waarin alleen voor de kleine klik van trouwe -aanhangers geen ruimte zou zijn.

De wederopbouw van de tijdens de burgeroorlog zwaar gehavende steden werd enthousiast ter hand genomen. De eigendommen van de -clan werden genationaliseerd, maar met nadruk werd gesteld, dat er overigens voor het vrije ondernemerschap in het nieuwe Nicaragua een ruime plaats zou zijn. Gezondheidszorg en onderwijs werden uitgeroepen tot de gebieden waarop in eerste instantie de nadruk zou komen te liggen. Met dat beeld richtte Nicaragua zich tot de rest van de wereld met het verzoek om hulp van alle zijden op voorwaarde dat de onafhankelijke, niet-gebonden koers van het land daar niet onder zou lijden.

De bestuursconstructie

Met de junta verscheen ook de nationale leiding van het Sandinistisch bevrijdingsfront (FSLN *) in de openbaarheid. In die leiding zaten van elk van de drie stromingen binnen het front drie vertegenwoordigers. Op 31 juli 1979 maakte de nationale leiding, doorgaans aangeduid als het directoraat, bekend, dat alleen die negen personen het recht hadden namens het FSLN het

---

*) FSLN=Frente Sandinista de Liberación Nacional

woord te voeren. Op diezelfde dag werd de door het directoraat(!) benoemde legerleiding geïnstalleerd. Het Sandinistisch Volksleger (EPS) vormde vanaf dat moment de Nicaraguaanse strijdkrachten. In het driehoofdig opperbevel en in de generale staf was opnieuw voor een evenwichtige vertegenwoordiging van de drie stromingen zorg gedragen.

Het bestaan van drie Sandinistische tendensen is het gevolg van interne conflicten in het front over de wijze waarop het gewapende verzet tegen het

-bewind georganiseerd moest worden *). Twee van de facties zijn de communistische ideologie toegedaan, de derde is minder geprofileerd. Over één ding zijn de Sandinisten het in ieder geval eens : zij streven naar een socialistische staat, niet volgens Sowjet-model, niet naar Cubaans voorbeeld, maar langs een eigen, Sandinistische weg.

Met het bovengronds komen van het directoraat drong zich onmiddellijk de vraag op wie de feitelijke machthebbers in Nicaragua waren, de leden van de junta en hun regering of het Sandinistisch directoraat. Een tamelijk ingewikkelde bestuursconstructie zorgde er echter voor, dat hoe dan ook de FSLN-leiding altijd het laatste woord zou hebben.

In de junta zaten weliswaar slechts twee Sandinisten, maar met de marxistische hoogleraar en vrijheidsstrijder wisten zij zich, als het erop aan zou komen verzekerd van een betrouwbare derde stem. Bovendien had in de persoon van de nationale leiding van het FSLN rechtstreeks zitting in de junta. De drie opperbevelhebbers van het EPS waren per definitie al leden van het directoraat. De eerste van het drietal, is een broer van . Hij vertegenwoordigt de meest gematigde Sandinistische stroming. De harde lijn wordt gepersonifieerd door , die niet alleen lid van het FSLN-directoraat en de EPS-leiding is, maar bovendien minister van Binnenlandse Zaken. Die combinatie van functies (leger, politie en directoraat) maakt zonder twijfel tot Nicaragua's sterke man.

---

*) Het FSLN is op 21 februari 1961 opgericht. In 1974 ontstond binnen het front discussie over de te voeren tactiek. Voorstanders van een voortzetting van de strijd op het platteland (Guerra Popular Prolongada) stonden tegenover de Tendencia Popular, die directe actie in de steden bepleitte. In 1977, toen deze beide stromingen tegenstander bleken van samenwerking met de bourgeoisie, vormde zich een derde factie (Tercerista) die een verbreding van de strijd wilde. In december 1978, drie maanden na het begin van de opstand, vonden de drie stromingen elkaar.

De CP

Over de positie van de PSN *), de Nicaraguaanse CP, binnen het FSLN valt moeilijk een beeld te krijgen. Officieel beschikt de PSN slechts over twee vice-ministersposten in het kabinet, maar aangenomen moet worden, dat haar werkelijk macht binnen het FSLN veel groter is.

Aanwijzingen voor de verstrekkende gevolgen van die macht zijn de constructie van Sandinistische verdedigingscomité's (in ieder flatgebouw en iedere buurt-schap, ter verdediging van de "goede voortgang van het democratiseringsproces" het streven naar de vorming van één partij (beide zaken waren reeds programma-punten van de PSN voordat het FSLN ze overnam) en, in de afgelopen maanden het buitenspel zetten door de Sandinisten van een concurrerende CP, die van contra-revolutionaire activiteiten werd beschuldigd ***).

Het best is de huidige verhouding tussen PSN en FSLN waarschijnlijk te vergelijken met de situatie in Cuba in 1959, toen de pro-Sowjet-communisten en de Fidelistas nog zes jaar en drie ingrijpende partij-reorganisaties voor de boeg hadden voordat de huidige Cubaanse Communistische Partij (PCC) en daarmee het eenpartijstelsel in Cuba een feit was.

Samenstelling staatsraad

In de loop van augustus werden enkele door het nieuwe Nicaraguaanse bewind opgestelde fundamentele wetten van kracht. Daarin werden grondrechten als persvrijheid, godsdienstvrijheid en vrijheid van vereniging gegarandeerd. De fundamentele wetten zouden gelden tot aan een referendum over een nieuwe grondwet.

Bij het opstellen van die grondwet was ook aan de eerder aangekondigde staatsraad een rol toebedeeld. De staatsraad zou op 11 september bijeenkomen. Het

---

*) De communistische partij, opgericht in 1942, tooide zich van meet af aan met de naam Socialistische Partij van Nicaragua (PSN). Het is de door de CPSU als zusterpartij erkende CP. Wijlen , de belangrijkste grondlegger van de Sandinistische beweging, was PSN-lid.

**) in Granma, 15 juli 1979.

***) De PCN, de Communistische Partij van Nicaragua, door de Sandinisten aangeduid als handlanger van de Chinese Volksrepubliek. Met het verbod van deze partij wisten de Sandinisten hier en daar de indruk te vestigen als hadden zij zich van alle communistische invloeden ontdaan .

politiek program van de junta had zich reeds gedetailleerd over de samenstelling van de raad uitgesproken. Van de 33 zetels zouden er 13 aan het Sandinistisch front worden toegewezen, 15 aan politieke partijen en vakorganisaties van uiteenlopende kleur en 5 aan organisaties uit het Nicaraguaanse bedrijfsleven.

Bij nader inzien maakten de Sandinisten zich echter zorgen over de vraag of deze voorgenomen samenstelling wel voldoende de dominantie van "revolutionaire krachten" waarborgde. Hierover en over de verhouding tussen junta en staatsraad begon een slepende discussie. In oktober werd bekend gemaakt, dat de eerste vergadering van de raad pas op 4 mei 1980 zou plaatsvinden. Inmiddels was de opbouw van Sandinistische verdedigingscomité's op gang gekomen. Reeds in augustus waren een Sandinistische Arbeiderscentrale en een Sandinistische Jeugdorganisatie opgericht. Voor deze en nog andere door het FSLN te vormen suborganisaties eisten de Sandinisten zetels op in de Staatsraad. De discussie verdween enigszins naar de achtergrond toen begin 1980 regeringsdelegaties naar West- en Oosteuropa reisden om leningen en hulpprogramma's voor de wederopbouw van Nicaragua's economie te bepleiten. Direct na thuiskomst barstte het conflict opnieuw in alle hevigheid los. De Sandinisten kwamen met het voorstel de staatsraad niet uit 33, maar uit 47 leden te laten bestaan, waarbij aan het FSLN en de met het front verbonden organisaties 24 zetels zouden worden toegewezen.

Op 16 april bereikte de discussie een hoogtepunt. Op een vergadering van de junta kwam het Sandinistisch voorstel in stemming *). De Sandinist
en de marxist stemden voor. en
stemden tegen. De stem van de afwezige , die zich
eerder al duidelijk had uitgesproken, gaf de doorslag in de staatsraad.

Op 19 april trad "om gezondheidsredenen" uit de junta. Zij ging zich opnieuw wijden aan haar oorspronkelijke werk, het uitgeven van Nicaragua's grootste krant La Prensa, een blad waarin, in tegenstelling tot het officiële Sandinisten-orgaan La Barricada, uiteenlopende meningen aan bod kwamen. Op 22 april werd haar uittreden gevolgd door dat van ,

---

*) Het was voor het eerst dat over een ontwerpbesluit gestemd werd. Tot dan toe waren besluiten slechts genomen als alle vijf juntaleden zich ermee konden verenigen.

sociaal-democraat en industrieel, die samen met de "burgerlijke" krachten in de junta vertegenwoordigde. Hij stelde duidelijk dat hij zich niet langer kon verenigen met de radicale koers, die de Sandinisten volgden. Op 4 mei kwam de staatsraad bijeen. Met de 24 Sandinisten, zonder de vertegenwoordiger van de MDN, de Nicaraguaanse Democratische Beweging, de partij van . De "verkiezing" van het presidium van de staatsraad toonde nog eens duidelijk aan hoezeer de Sandinisten in het staatsraadsgebeuren hun zin hadden weten door te drijven. , lid van het FSLN-directoraat, werd voorzitter, terwijl aan de Sandinisten ook nog drie van de zes vice-voorzitterszetels werden toegewezen. Dit alles bij acclamatie.

Een stapje terug

Met name 's uittreden veroorzaakte nogal wat reactie in onder meer de Verenigde Staten, waar op dat moment een besluit tot het verstrekken van een aanzienlijke lening aan Nicaragua door het congres in afwachting van het verdere verloop van de ontwikkelingen nog steeds werd aangehouden. Ook in Nicaragua zelf leidden de gebeurtenissen tot het uitspreken van de vrees dat een en ander wel eens de Westerse hulp op losse schroeven zou kunnen zetten en Nicaragua's onafhankelijke koers in gevaar zou kunnen brengen. De junta reageerde spoorlags. De noodtoestand, die sinds de val van van kracht was en nog kort tevoren met een jaar was verlengd, werd opgeheven. Bovendien werd een wet afgekondigd, die burgers het recht geeft bij rechtbanken tegen onteigeningen in beroep te gaan. Met name bij het laatste valt een vraagteken te plaatsen. Was immers niet aanvankelijk slechts de onteigening van de bezittingen van en de zijnen in het vooruitzicht gesteld? Maar de junta ging nog verder. Nadat er aanvankelijk even sprake was van de benoeming van in de junta, werd korte tijd later bekend gemaakt, dat voor de plaatsen van en gezocht zou worden naar personen uit niet-Sandinistische kring. Op 18 mei konden de namen van de opvolgers bekend gemaakt worden. Hun benoeming was een besluit van, nota bene, de staatsraad. Onderdeel van 's aanklacht tegen de Sandinistische leiders was ook het niet vaststellen van een datum voor verkiezingen. Uitspraken van FSLN-voorzitters als *) en **) over het nut van verkiezingen ("het volk heeft zich al uitgesproken") en de rol van het Sandinistisch bevrijdingsfront

---

*) Granma, 19 augustus 1979

**) Radio Sandino, 25 september 1979

("de hegemonie berust bij de voorhoede van ons volk, de FSLN") hadden hem in een vroeg stadium al te denken kunnen geven. Maar heeft tot april jl. behoord tot degenen, die, desgevraagd, juist ontkenden dat de Nicaraguaanse revolutie in marxistisch-leninistisch vaarwater terecht was gekomen *). De gebeurtenissen rondom de samenstelling van de staatsraad hebben hem de ogen geopend. Dat nadien, in een reactie op 's aanklacht heeft verzekerd, dat binnen een tot anderhalf jaar verkiezingen gehouden zullen worden, doet aan die ontdekking niets af. Immers, "een verbetering van het revolutionaire proces" zal dienen om de bevolking op verkiezingen voor te bereiden **). Waarschijnlijk zullen de Sandinistische verdedigingscomité's hun bijdrage aan de "verbetering" moeten leveren.

Een stap vooruit

Maar niet alleen de voortgaande vorming van deze comité's zal de uitslag van verkiezingen over een jaar of langer bepalen. De inmiddels gestarte alfabetiseringscampagne ***), waarbij 1200 Cubaanse onderwijzers zijn ingeschakeld, wordt mede gebruikt om de bevolking "bewust" te maken. De uitdrukkelijk gearandeerde persvrijheid brokkelt steeds verder af ****). 's kritiek op het bewind werd door de televisie in het geheel niet en over de radio slechts door één station uitgezonden. Het lijkt erop, dat de Sandinisten met gemak wat water in de wijn kunnen doen. Het proces is daarvoor al voldoende in gang gezet. Ook de buitenlands-politieke opstelling van Nicaragua vormt hiervan een goed bewijs. De in het oorspronkelijke politieke programma vastgelegde niet-gebonden koers bleek op de topconferentie van niet-gebonden landen - van 3 tot en met 6 september 1979 in Havana - een zogeheten "radicale", dat wil zeggen pro-

---

*)o.m. Neue Zürcher Zeitung, 1 december 1979

**) , geïnterviewd door Radio Reloj (Costa Rica), 6 mei 1980

***) In delen van het Nicaraguaanse platteland is 70% van de bewoners analfabeet.

****) heeft na haar uittreden uit de junta haar broer, die hoofdredacteur was van het door de familie uitgegeven dagblad La Prensa doen vervangen door haar zoon, omdat te weinig kritiek op de Sandinistische leiders duldde. De drukkerij van de krant is daarop door een Sandinistische vakbond bezet en na enkele weken touwtrekken ziet het er naar uit, dat onder leiding van op de persen van La Prensa een nieuw dagblad Nuevo Diario zal worden gedrukt. Daarmee komt dan een einde aan de belangrijkste onafhankelijke krant van Nicaragua.

Moskou-, stellingname te betekenen. Begin dit jaar, toen er in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties gestemd werd over een resolutie, waarin de inval in Afghanistan werd veroordeeld, sprak Nicaragua zich, in tegenstelling tot andere radicalen (o.m. Cuba, Angola en Ethiopië, die tegenstemden) niet uit. Maar deze daad van echte ongebondenheid werd tenietgedaan door het communiqué na afloop van het bezoek van een Nicaraguaanse delegatie aan Moskou in april van dit jaar, waarin slechts "de campagne van imperialistische en reactionaire krachten om rondom Afghanistan de internationale spanning te verhogen" werd veroordeeld *).

Conclusie

Meer nog dan de stellingname op internationaal niveau, zijn het de binnenlandse ontwikkelingen die de richting van Nicaragua's revolutie aangeven. Door tactisch reageren op commentaar vanuit binnen- en buitenland weten de Sandinistische leiders hun ware gezicht grotendeels te verbergen. Alleen bij de samenstelling van de staatsraad gingen zij het conflict met andersdenkenden niet uit de weg. Daarvoor was de vorming van een gezagsgetrouw medewetgevend orgaan als stap in het revolutionaire proces kennelijk van te groot belang. Een teken aan de wand.

---

*) International Herald Tribune, 14 april 1980